

JAARVERSLAG OVER HET 41e VERENIGINGSJAAR 2009
van de
GESCHIEDKUNDIGE KRING VAN STAD EN LAND VAN BERGEN OP ZOOM

Vereniging

Op 16 november 1967 namen enkele inwoners van Bergen op Zoom het initiatief tot het oprichten van de vereniging "Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom". De oprichting vond plaats op 1 januari 1968, waarna de notariële akte is verleden door Notaris P.C. Molenaar te Bergen op Zoom. Koninklijke goedkeuring van de statuten verkreeg de vereniging op 15 maart 1971.

Onder nummer 40280920 zijn de statuten ingeschreven in het register van de Kamer van Koophandel te Breda.

Bestuur

Samenstelling van het bestuur op 1 januari 2009:

Voorzitter: de heer Ad van den Bulck
Secretaris: mevrouw Greetje Hage
Penningmeester: de heer Frans Witjes
Leden: mevrouw Marieke Liefding, mevrouw Kiekie Peijs, de heer Eric Goossen en de heer Willem Vermeulen

Op 22 april 2009 heeft de Algemene Ledenvergadering ingestemd met de volgende bestuursamenstelling:

Voorzitter: de heer Ad van den Bulck
Secretaris: mevrouw Greetje Hage
Penningmeester: de heer Frans Witjes
Leden: mevrouw Marieke Liefding, mevrouw Kiekie Peijs, mevrouw Hilde van den IJssel, de heer Eric Goossen en de heer Willem Vermeulen

Leden

Ereleden in 2009:

Dr. W.A. van Ham (erelid d.d. 24 april 1995)

Aantal leden:

	Per 1 januari 2009	Per 31 december 2009
Ereleden	1	1
Leden	1065	1059
Kroonleden	8	8

Vergaderingen

De Algemene Ledenvergadering werd gehouden op woensdag 22 april 2009 in de Ontmoetingskerk te Bergen op Zoom.

In het jaar 2009 werden er 9 bestuursvergaderingen gehouden.

Werkzaamheden bestuur en activiteiten

Naast de gebruikelijke bestuurswerkzaamheden, besteedde het bestuur de eerste maanden van 2009 veel aandacht aan het vinden van een nieuw bestuurslid, het ontwikkelen van het beleid voor de periode 2009-2012 en het afronden van het programma in het kader van het 40-jarig jubileum. Tijdens de nieuwjaarsreceptie van de Gemeente Bergen op Zoom is een kwartetspel uitgereikt aan de bezoekers. Dit kwartetspel, waarin vele historische facetten i.v.m. Bergen op Zoom aan de orde komen, is tot stand gekomen in goede samenwerking tussen onze Kring en de Gemeente Bergen op Zoom. Via de post is dit kwartetspel, vergezeld van een nieuwjaarsgroet, aan al onze leden toegezonden.

Deelname aan het overleg met de lokale erfgoedorganisaties in de gemeente Bergen op Zoom werd in 2009 gecontinueerd. De voorzitter van onze Kring heeft aan de lokale erfgoedorganisaties voorgesteld om het initiatief te nemen om Het Markiezenhof HC voor te dragen voor de werelderfgoedlijst van de UNESCO. Hierop heeft een delegatie van de lokale erfgoedorganisaties contact opgenomen met de gemeente Bergen op Zoom teneinde dit in de toekomst te bewerkstelligen.

Verder werden de volgende activiteiten binnen de Kring georganiseerd:

- Hofzaallezingen
In de maanden januari en februari 2009 zijn in samenwerking met Het Markiezenhof Historisch Centrum, Bibliotheek Het Markiezenhof en Heemkundekring Halchterth een viertal cultuurhistorische lezingen georganiseerd over de cultuurhistorie rond Bergen op Zoom, t.w.
 - Water in oorlog. Waterlinies in de Nederlandse militaire geschiedenis door Prof.dr.Wim Kinkert
 - Canon schiet Bergen voorbij door Dr.Karel Leenders
 - Genève aan de Schelde. De calvinisering van Bergen op Zoom in de 16e en 17e eeuw door Dr.Charles de Mooij
 - De belegering van Bergen op Zoom door Ambrogio Spinola in 1622 door Drs.Yolande Kortlever, gevolgd door een uitleg over het door de Vrienden van Het Markiezenhof geschonken schilderij van Spinola door Drs.Jan Peeters. Na de pauze werd de avond afgesloten door de heer Han Verbeem van de Vrienden van het Markiezenhof met een uitleg over de geschonken ambtsketting van de burgemeester. Oorspronkelijk zou de vierde lezing gegeven worden door Hans van den Eeden over Lodewijk Napoleon. Doch deze moest zich afmelden wegens ziekte. De invulling van deze avond, die op zeer korte termijn geïmproviseerd moest worden, is een waardige afsluiting gebleken van deze serie Hofzaallezingen.
- Bijeenkomst tussen bestuur en afvaardiging van redactie en werkgroepen
Op 10 maart 2009 vond bovengenoemde bijeenkomst plaats. Doel was met elkaar van gedachten te wisselen over de activiteiten in het afgelopen jaar en het beleidsplan voor de komende jaren. Het was een geslaagde bijeenkomst in een goede sfeer.
- Geschiedenisquiz
Op 17 april 2009 is voor de vijfde achtereenvolgende keer de geschiedenisquiz gehouden, ditmaal in de Aula van 't Rijks. De Werkgroep Quiz had weer interessante en leuke quizvragen weten te bedenken. Er namen 22 teams aan deel. BRTO-radio deed live verslag van deze quiz. Ook het publiek was enthousiast. Op de 1^e plaats eindigde het team "S.B.M. 2". De deelnemers van dit team ontvingen een beeldje, dat vervaardigd is door Marijke Evers. Op de tweede plaats eindigden ex aequo Vereniging Binnenstad en Zeezuiper Vooruit. Alle deelnemende groepen ontvingen enige weken na de quiz een dvd met foto's van de quiz.

- Vrijwilligersbijeenkomst
Op 16 mei 2009 werd de jaarlijkse vrijwilligersbijeenkomst georganiseerd. In verband met het 40-jarig bestaan van de Kring was er een wat uitgebreider programma dan in andere jaren. Na koffie in De Draak ging het gezelschap, dat dit keer uit 35 deelnemers bestond, op pad onder leiding van Ad van den Bulck en Willem Vermeulen langs De Gertrudiskerk, de kapel van Huize St. Catharina, de Lutherse Kerk om te eindigen in de Ontmoetingskerk. Daar werd de bijeenkomst afgesloten met een lunch. In de diverse kerken werden verrassende details onthuld door de gidsen. We kunnen terugkijken op een geslaagde bijeenkomst.
- Algemene Ledenvergadering
Algemene Ledenvergadering werd gehouden op 22 april 2009 in de Ontmoetingskerk. De presentielijst werd getekend door 47 personen, inclusief bestuursleden. Tijdens het huishoudelijk gedeelte van de vergadering werd het beleid voor de periode 2009-2012 van de Kring gepresenteerd en werden de voorgestelde wijzigingen in het Huishoudelijk Reglement door de ledenvergadering goedgekeurd. Na de pauze gaf de heer Jos Kuijlen van de Bibliotheek van de Universiteit van Tilburg informatie over de Brabant Collectie.
- Mini-Excursies
In 2008 vonden er drie mini-excursies plaats, t.w.
 - 17 mei 2009: bezoek o.l.v. Ir. Jan Weyts aan de panden Kortemeestraat 15, Zuidzijde Haven nr. 33, Noordzijde Haven nr. 32 en Dubbelstraat 39-41. De opkomst was groot.
 - 4 oktober 2009: bezoek o.l.v. Ir. Jan Weyts aan de Martinuskerk in Halsteren en het voormalige Raadhuis van Halsteren
Ook tijdens deze excursie was de opkomst groot.
 - 29 november 2009: bezoek aan de Ulu-Moskee te Bergen op Zoom o.l.v. Willem Vermeulen, architect Erdal Önder en het bestuur van de Moskee.
Deze opkomst overtrof alle verwachtingen, ca. 150 – 200 bezoekers.
 Daar de opkomst tijdens de eerste mini-excursie groot was, heeft het bestuur besloten, dat mini-excursies openstaan voor leden en één introduc e en dat niet-leden zich vooraf moeten aanmelden. Gebleken is, dat dit goed werkt.
- Krabbenfoor 23 t/m 25 juli 2009
Zoals al jaren gebruikelijk is, heeft de Werkgroep Genealogie onze Kring tijdens de Krabbenfoor weer vertegenwoordigd. Ditmaal niet in de portiersruimte van Het Markiezenhof, daar deze ruimte na de herinrichting van het museum ook gebruikt wordt als tentoonstellingsruimte van het museum. Daarom moest er een andere locatie gevonden worden. Uiteindelijk werd dit de ruimte onder de toren van de Gertrudiskerk. Deze locatie ligt echter niet in de looproute van het publiek waardoor de belangstelling wat tegenviel. Het slechte weer kan mede hiervoor een oorzaak geweest zijn.
- Zienswijze Ham Onbebouwd
In het kader van de reparatie van het Bestemmingsplan Bergse Haven, is het college van B & W van Bergen op Zoom voornemens de raad voor te stellen om het havenhoofd de Ham in het Havenkwartier te bebouwen met drie flats. Zoals in de Algemene Ledenvergadering van 22 april 2009 is verwoord, handelt de Kring naar bevind van zaken en zal het bestuur niet leidzaam toezien. Daarom is op 8 juli 2009 officieel de zienswijze van de Geschiedkundige Kring t.a.v. Bestemmingsplan Bergse Haven 2 bij de gemeente ingediend.

- Excursie Tongeren
Op zaterdag 5 september 2009 heeft de Werkgroep Excursies een excursie georganiseerd naar Tongeren, de oudste stad van België met een boeiend verleden. Er waren 120 deelnemers te begroeten. Deze hebben, verdeeld over 6 groepen, o.a. het museum, de basiliek, het begijnhof bezocht en een stadswandeling gemaakt. Al met al een goed georganiseerde en geslaagde dag.
- Open Monumentendagen 12 en 13 september
De lokale erfgoedorganisaties, waarvan onze Kring deel uitmaakt, hebben besloten om in 2009 niet deel te nemen aan de Open Monumentendagen. De voornaamste reden hiervoor is, dat de gemeente Bergen op Zoom niet bereid was aan het verzoek van de lokale erfgoedorganisaties tegemoet te komen om een programma puur voor de monumenten te maken. De gemeente wilde op de open monumentendagen wederom een programma met allerlei culturele manifestaties. In een evaluatie later in het jaar tussen gemeente en lokale erfgoedorganisaties is geconstateerd, dat presentaties in een aantal openbare monumenten wel succesvol zijn geweest en dat er een basis is om voor de komende jaren een samenwerking te realiseren.
- Week van de Geschiedenis
In het kader van de Week van de Geschiedenis hield Prof.Dr. A. Vanneste van de Universiteit van Antwerpen op verzoek van De Kring op 22 oktober 2009 een boeiende lezing over "de elektrische draadversperring aan de Belgisch-Nederlandse grens tijdens de Eerste Wereldoorlog". We konden ca. 70 bezoekers verwelkomen in 't Vestzaktheater Het Zwijnshoofd.
- Regionale Heemkundequiz
Op 20 november 2009 heeft onze Kring met een team deelgenomen aan de Regionale Heemkundequiz in Etten-Leur. Wij zijn geëindigd op de 7^e plaats.

Commissie Kascontrole

Deze commissie bestond voor 2009 uit de heren W. van Nieuwenhuijzen, J. de Vries en R. Verhulst. Daar de heer Van Nieuwenhuijzen aftredend was, is er op de Algemene Ledenvergadering van 22 april 2009 een nieuwe kascommissie gevormd, bestaande uit de heren J. de Vries, R. Verhulst en W. de Mooij.

De Waterschans

De redactie van het tijdschrift van de Geschiedkundige Kring, *De Waterschans*, werd in 2009 gevormd door:

Mevrouw Yolande Kortlever (hoofdredacteur), de heer Jaap Dekker (redactiesecretaris), de dames Johanna Jacobs en Irene van Kemenade, de heren Jac Backx, Nic Grosfeld, Jan Peeters en Bas ter Stege.

In de tweede helft van 2009 heeft Bas ter Stege besloten om zijn lidmaatschap van de redactie te beëindigen, hetgeen betreurd wordt, maar zijn besluit wordt uiteraard gerespecteerd.

In 2009 is *De Waterschans* weer vier keer verschenen.

De Waterschans kent een oplage van 1275 exemplaren per kwartaal.

De Waterschans is vanaf december 2008 te koop bij de lokale boekhandels, de VVV en Het Markiezenhof HC. Eind 2009 is deze verkoop geëvalueerd. Op basis van de verkoopcijfers is besloten om *De Waterschans* met ingang van 2010 alleen nog te koop aan te bieden via de lokale boekhandels. Wel blijft er een inkijkexemplaar beschikbaar voor Het Markiezenhof HC.

Digitalisering Waterschans

De voorzitter van onze Kring heeft aan Pictura, de organisatie die het archief van Bergen op Zoom digitaliseert, voorgesteld om als geschenk aan de gemeente ter afsluiting van het project *De Waterschans* te digitaliseren. In samenwerking met Het Markiezenhof HC is dit eind 2009 gerealiseerd. In de toekomst zal *De Waterschans*, steeds met een vertraging van 1 jaar, digitaal beschikbaar zijn via de website van Het Markiezenhof HC.

Werkgroep Excursies

De Werkgroep Excursies werd in 2009 gevormd door:

de heren Fons Evers, Toon Demmers, Wim de Mooij en Wim van Nieuwenhuijzen.

Naast de dagexcursie naar Tongeren op 5 september 2009 heeft de Werkgroep ook nog een aantal kleinere excursies georganiseerd voor de leden die zich ook aangesloten hebben bij de reisclub van onze Kring, t.w.

10 januari 2009	Museum Boymans Van Beuningen te Rotterdam, "Charley Toorop" en "Erasmus in Beeld"
18 april 2009	Groeningemuseum te Brugge "Karel de Stoute" en stadswandeling
6 juni 2009	Watersnoodmuseum te Ouwerkerk
10 oktober 2009	Museum Hermitage te Amsterdam "Aan het Russische Hof"
21 november 2009	Museum M. te Leuven "Rogier van der Weijden: de Passie van de Meester"

Werkgroep Genealogie

De Werkgroep Genealogie werd in 2009 gevormd door:

de dames Leonie Nuytemans en Ria Schuurbijs en de heren Bas Schot (voorzitter), Sjaak de Vries (secretaris) Ton van den Boom, Kees Soeters en Frank Wierckx.

De Werkgroep Genealogie is in 2009 diverse keren bijeen geweest om te werken aan stamboonderzoek, terwijl Frank Wierckx in elk nummer van *De Waterschans* een boeiend artikel gepubliceerd heeft.

Werkgroep Quiz

De Werkgroep Quiz werd in 2009 wederom gevormd door: mevrouw Yolande Kortlever en de heren Ton van den Boom, Fons Evers en Frank Wierckx.

Zij zijn er in geslaagd om met veel enthousiasme een jubileumgeschiedenisquiz samen te stellen.

Communicatie en publiciteit

Voor de communicatie met de leden maakt het bestuur veelal gebruik van *De Waterschans*. Voor de algemene informatieverstrekking over de Geschiedkundige Kring worden de lokale media benaderd en wordt de website gebruikt.

In 2009 heeft onze Kring regelmatig de aandacht van de lokale media weten te trekken, in verband met activiteiten die we georganiseerd hebben.

Publicaties

In *Waterschans* nr. 4 – 2008 heeft de voorzitter in zijn voorwoord al aangegeven, dat het ledengeschenk voor 2009, t.w. de vertaling van *Histoire Abregée de Bergen-op-Zoom* van Jean Faure uit 1761, niet in maart 2009 gereed zou zijn. Gaande 2009 is gebleken, dat ook het najaar 2009 niet haalbaar was. Er wordt hard aan gewerkt om dit geschenk in november 2010 te kunnen uitreiken aan de leden.

School voor Geschiedenis

Nadat de Algemene Ledenvergadering in april 2009 positief oordeelde over het initiatief om te komen tot de oprichting van een School voor Geschiedenis, is er uit het bestuur een projectgroep benoemd, die de voorbereidingen heeft getroffen voor deze School voor Geschiedenis.

Eind 2009 was het programma voor het eerste cursusjaar bekend, waren nagenoeg alle docenten bekend en was er zicht op een locatie. In de Algemene Ledenvergadering van 2010 zal een en ander gepresenteerd worden.

Tot slot

De Geschiedkundige Kring van Stad en Land van Bergen op Zoom kan terugkijken op een geslaagd 2009 met vele activiteiten.

Het bestuur dankt iedereen van harte die hieraan een bijdrage geleverd heeft.

Bergen op Zoom, maart 2010

Greetje Hage, secretaris